

Біобібліографічний нарис про видатного вченого, культурного й політичного діяча С. О. Сірополка включено до «Календаря знаменних і пам'ятних дат» 2002 р.⁸⁵⁴

Біобібліографічний покажчик «Степан Онисимович Сірополко (1872–1959)» (Київ, 2012)⁸⁵⁵, виданий Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського з нагоди відзначення 140-річчя від дня народження С. О. Сірополка, – результат багаторічної копіткої дослідницької праці доктора історичних наук, професорки Т. І. Ківшар. Матеріал систематизовано за розділами: Хронологічний покажчик праць С. Сірополка та відгуки на них; Рукописи праць С. Сірополка; Вибрана бібліографія публікацій про С. Сірополка; Творча спадщина С. Сірополка в електронних ресурсах.

Павло Скоропадський (1873–1945) – один з найвизначніших діячів в історії становлення Української держави на початку ХХ ст., видатний український громадський, політичний і військовий діяч, гетьман Української держави (29.04.1918–14.12.1918). За правління Павла Петровича Скоропадського Україна досягла певних успіхів у галузі науки, освіти та культури. Універсалами Скоропадського були створені Українська Академія Наук, українські університети – у Києві та Кам'янці-Подільському, 150 українських гімназій. Також вийшло друком кілька мільйонів примірників українських підручників; засновано широку мережу загальнокультурних закладів та установ (Національний архів, Національну галерею мистецтв, Національний історичний музей, Національну бібліотеку Української Держави (нині НБУВ), Український театр драми та опери, Українську державну капелу, Державний симфонічний оркестр тощо.

За радянського періоду в українському суспільстві склалося неоднозначне ставлення до політичної та державної діяльності цієї визначної постаті революційної доби, що вимагало від дослідників нових пошуків і сучасних наукових оцінок. У 1996 р. Ганна й Іван Шовкопляси опублікували перший в Україні біобібліографічний покажчик на честь керівника Української держави у 1918 р. – «Гетьман Павло Скоропадський (1873–1945)» (Київ, 1996)⁸⁵⁶. Видання містить праці самого гетьмана та відкриває читачам нові й доступні тоді вітчизняні і зарубіжні дослідження, присвячені життю і діяльності визначного державного діяча. Загалом у покажчику представлено 330 бібліографічних записів, що охоплюють публікації за 1918–1995 роки.

Біобібліографічний посібник, присвячений Павлу Петровичу Скоропадському, уклали Ю. Булгаков і С. Павленко – «Життя та діяльність Павла Скоропадського в українській історіографії 1991–2011 рр.» (Київ, 2012)⁸⁵⁷. Покажчик відображає

⁸⁵⁴ Повернення на Батьківщину: до 130-річчя від дня народж. С. О. Сірополка / О. А. Рожнятовська. *Календар знаменних і пам'ятних дат*. Київ, 2002. 3 кв. С. 56–62.

⁸⁵⁵ Степан Онисимович Сірополко (1872–1959) : біобібліогр. покажч. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т біогр. дослідж.; уклад. Т. І. Ківшар ; наук. ред. В. І. Попик ; редкол.: О. С. Онищенко (голова) та ін. Київ, 2012. 197 с.

⁸⁵⁶ Гетьман Павло Скоропадський (1873–1945) : матеріали для бібліогр. / НАН України, Центр. наук. б-ка ім. В. І. Вернадського ; упоряд.: Г. Шовкопляс, І. Шовкопляс ; бібліогр. ред. Л. Беляєва ; відп. ред. О. С. Онищенко. Київ, 1996. 54 с.

⁸⁵⁷ Булгаков Ю., Павленко С. Життя та діяльність Павла Скоропадського в українській історіографії 1991–2011 рр. : бібліографія / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Логос, 2012. 59 с.

матеріали конференцій, ювілейних збірників, дисертацій, статей і довідкових видань (усього 448 бібліографічних записів).

До 140-річчя від дня народження видатного діяча в історії Української держави на початку XX ст. Павла Скоропадського опубліковано біобібліографічний матеріал у «Календарі знаменних і пам'ятних дат»⁸⁵⁸.

Цього ж року до ювілею від дня народження П. Скоропадського було підготовлено декілька покажчиків. Коротко зупинимось на виданнях Запорізької ОУНБ, Державної бібліотеки України для юнацтва та Міської спеціалізованої молодіжної бібліотеки «Молода гвардія»: «Останній гетьман України...» (Запоріжжя, 2013), «Останній гетьман Української Держави Павло Скоропадський...» (Київ, 2013) та «Скоропадський Павло Петрович. Останній гетьман України» (Київ, 2013).

Усі три покажчики схожі за тематичною структурою і містять матеріали, що висвітлюють різні етапи життя й діяльності П. Скоропадського. Покажчик «Останній гетьман України» (Запоріжжя, 2013)⁸⁵⁹ створено на базі електронного каталогу наукової бібліотеки університету за період 2000–2013 рр., алфавітного та систематичного каталогів, систематичної картотеки статей станом на 1 травня 2013 р. Література першого розділу посібника висвітлює історію родоvodu гетьмана з козацьких часів – «Представник українського козацько-старшинського роду», другого розділу – його військову, громадську та політичну діяльність і хист. Третя частина відображає законодавчі процеси в Україні за правління гетьмана П. Скоропадського. Окремий розділ складають «Інтернет-ресурси».

Покажчик «Останній гетьман Української Держави Павло Скоропадський» (Київ, 2013)⁸⁶⁰ подібний до розглянутого вище за назвою і змістом матеріалів, насамперед першої й другої частини, де подано біографічні відомості про П. Скоропадського та його родину, а також – економічну і політичну діяльність гетьмана. До третьої частини увійшла література про культурно-освітні процеси за часів гетьманування Скоропадського.

Веббібліографічне видання «Скоропадський Павло Петрович. Останній гетьман України» (Київ, 2013)⁸⁶¹ включає переважно публіцистичні та науково-популярні статті, опубліковані у таких сучасних періодичних виданнях, як «День», «Україна молода», «Голос України», «Український тиждень», «Гетьман». Представлена у покажчику література розкриває особливості державного будівництва за гетьмана П. Скоропадського, його особисте життя, включаючи інформацію про рід Скоропадських, творчу спадщину гетьмана, архівні документи, вшанування його

⁸⁵⁸ Поборник незалежності: до 140-річчя від дня народж. П. П. Скоропадського. *Календар знаменних і пам'ятних дат*. 2013. № 2, 2 кв. С. 98–108.

⁸⁵⁹ Останній гетьман України: до відзначення 140-річчя від дня народж. Павла Петровича Скоропадського (1873–1945) : бібліогр. покажч. / уклад.: Е. А. Черкасова, О. В. Левчук ; відп. за вип. В. О. Герасимова ; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2013. 26 с. URL : <http://library.znu.edu.ua/bibliograf/2013/pavlo-skoropads-kij-pokazhchik.pdf>

⁸⁶⁰ Останній гетьман Української Держави Павло Скоропадський: до 140-річчя від дня народж. великого гетьмана : [бібліогр. покажч.] / М-во культури України, Держ. б-ка України для юнацтва ; уклад. Ю. Круть; ред.: В. Кучерява, Н. Лінкевич, С. Чачко. Київ, 2013. 47 с. : портр.

⁸⁶¹ «Скоропадський Павло Петрович. Останній гетьман України» (до 140-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / Міська спеціаліз. молодіж. б-ка «Молода гвардія». Київ, 2013. URL: <http://msmb.org.ua/biblioressursi/bibliografiya/osobistosti/skoropadsykyi-pavlo-petrovich-ostanniy-getyman-ukraini/>

нащадками тощо. Окремо представлена література із фондів МСМБ м. Києва «Молода гвардія» про Павла Скоропадського. Бібліографічною особливістю покажчика є розділ «Документальні фільми», де подано інформацію про фільмографію гетьмана: «Невідома Україна. Павло Скоропадський» (1993), «Непрощені: Павло Скоропадський» (2007), «Останній гетьман. Здійснення мрії...» (2008).

Степан Смаль-Стоцький (1859–1938) – відомий український вчений-мовознавець, літературознавець, історик, економіст, педагог, один з ключових діячів українського національно-культурного і політичного відродження Буковини. Завдяки Степану Йосиповичу українська мова та українська суспільна складова Північної Буковини піднялися на рівень національно-культурного самоствердження, стали основою усвідомлення єдності з усією Україною.

С. Смаль-Стоцького називали рішучим противником москвофільства в краї. Як член Української національно-демократичної партії він упродовж двадцяти років обирався депутатом Буковинського крайового сейму (1892–1912 рр.) і шість років – Австрійського парламенту (1912–1918 рр.).

Під час Першої світової війни як діяч «Союзу визволення України» С. Смаль-Стоцький проводив активну національно-просвітницьку роботу серед полонених вояків-українців російської армії. Впродовж 1917–1918 рр. очолював Бойову управу УСС. У листопаді 1918 р. став одним з дванадцяти академіків-фундаторів і членом правління Української академії наук. У наступні роки був позаштатним академіком Історико-філологічного відділу Академії. З кінця 1918 р. С. Смаль-Стоцький – посол ЗУНР у Празі, де й залишився жити після поразки української визвольної боротьби 1917–1921 рр.

З осені 1921 р. С. Смаль-Стоцький працював деканом філософського факультету Українського вільного університету в Празі, там же з 1927 р. був професором і дійсним членом (з 1928 р.) Слов'янського інституту, викладав у Варшавському університеті. У 1925 р. разом з Д. Антоновичем, Д. Дорошенком та А. Яковлівим став засновником і головою Музею визвольної боротьби України у Празі, роботою якого опікувався до кінця свого життя. У травні 1938 р. його обрали першим головою Української Могилянсько-Мазепинської Академії наук, заснованої постановою Уряду УНР в екзилі у відповідь на розгортання репресій проти ВУАН в Українській РСР.

За радянських часів офіційна пропаганда негативно оцінювала постать С. Й. Смаль-Стоцького, розглядаючи його як сепаратиста-петлюрівця й українського буржуазного націоналіста. Зі здобуттям Україною незалежності наукове і громадянське служіння С. Й. Смаль-Стоцького, як відданого сина українського народу, здобуло широке визнання. Особливо його ім'я вшановується на Буковині.

У монографії В. М. Даниленка і О. В. Добржанського «Академік Степан Смаль-Стоцький: життя і діяльність» (Київ ; Чернівці, 1996)⁸⁶² у п'ятому розділі

⁸⁶² Даниленко В., Добржанський О. Академік Степан Смаль-Стоцький: життя і діяльність / Чернівець. держ. ун-т ім. Ю. Федьковича, Н.-д. центр буковинознавства, Ін-т історії України НАН України та ін. Київ ; Чернівці, 1996. 232 с. : портр. Бібліогр. наук. та наук.-публіцист. пр.: с. 198–208 ; Друк. матеріали, кн., брошури, ст. до біогр. С. Смаль-Стоцького: с. 209–225.